

'Ecologisch onderzoek Woongebied Enter Noord'

*Inventarisatie en beoordeling van
natuurwaarden in het kader van Artikel 75 van
de Flora- en faunawet*

COLOFON

Titel: 'Ecologisch onderzoek Woongebied Enter Noord'

Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van Artikel 75 van de Flora- en faunawet

Projectcode: FF_Wie(03)_251104

Status: Eindrapport

Datum: 28 juli 2005

Auteurs: drs I. Veeman en ing. M. van der Sluis

Veldonderzoek: Ing. M. van der Sluis, drs I. Veeman en D. Tuitert

Opdrachtgever: Gemeente Wierden
Contactpersoon: dhr. J. Rensen

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting en conclusies

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding en doelstelling	3
1.2	Algemene opzet	3
1.3	Situatie.....	4
2	Gebiedsgericht natuurbeleid	5
2.1	Europese Habitatrichtlijngebieden	5
2.2	Europese Vogelrichtlijngebieden	5
2.3	Beschermde Natuurmonumenten	5
2.4	Provinciaal beleid	6
3	Flora en fauna van het onderzoeksgebied	8
3.1	Methode.....	8
3.2	Flora en vegetatie	8
3.3	Zoogdieren.....	9
3.4	Broedvogels	9
3.5	Amfibieën en reptielen	11
3.6	Vissen	11
3.7	Ongewervelden	11
4	Conclusies en Aanbevelingen	12
4.1	Gebiedsgericht natuurbeleid	12
4.2	Soortenbescherming	12
5	Geraadpleegde bronnen	14
Bijlagen		
I	Soortenlijst
II	Inventarisatiekaarten
III	Wettelijk kader

SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van de Gemeente Wierden heeft Ecogroen Advies een ecologisch onderzoek uitgevoerd in een gebied ten noorden van de kern Enter. Het onderzoek is uitgevoerd vanwege de beoogde herinrichting van een agrarisch gebied ten behoeve van woningbouw. Het onderzoek brengt in beeld welke beschermde flora en fauna aanwezig is en welke consequenties dit heeft voor de beoogde ruimtelijke ingrepen.

Het onderzoek betreft een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens, aangevuld met meerdere veldinventarisaties in 2005.

Gebiedsgericht natuurbeleid

Op basis van de ligging en aard van de ruimtelijke ingrepen kan geconcludeerd worden dat zij geen significant negatieve effecten hebben op de in de omgeving aanwezige Habitatrichtlijngebieden, Vogelrichtlijngebieden, Beschermde natuurmonumenten, EHS of specifieke natuurwaarden buiten de EHS. De ligging nabij de PEHS, gelegen ten oosten van de Entergraven, vraagt wel een zorgvuldige inpassing en gebruik.

Aangetroffen en te verwachten soorten

Het onderzoeksgebied bestaat voornamelijk uit agrarische gronden met afwisselend gras- en akkerland. Lokaal zijn bosjes en singels aanwezig. Permanent oppervlaktewater ontbreekt in het gebied met uitzondering van enkele vijverpartijen en de Entergraven, die op de grens van het onderzoeksgebied ligt.

- Binnen het plangebied is de licht beschermde Kleine maagdenpalm aangetroffen. Het betreft een gekweekt exemplaar;
- De vleermuissoorten Rosse vleermuis, Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger zijn foeragerend aangetroffen. De bebouwing (te handhaven) vormt potentiële verblijfplaatsen. Vanuit het noorden bevindt zich een vliegroute van Gewone dwergvleermuis langs de Wierdense weg (Deze vliegroute blijft behouden);
- In het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van tal van algemeen voorkomende, licht beschermde zoogdiersoorten te verwachten;
- Naast tal van algemeen voorkomende broedvogelsoorten zijn Huismus, Boerenzwaluw, Patrijs als broedvogels van de Rode Lijst aanwezig en mogelijk is ook de Rode Lijstsoort Steenuil broedend aanwezig;
- De licht beschermde amfibieënsoorten Bruine kikker en Gewone pad zijn aangetoond;
- Er zijn geen beschermde vissen, reptielen of beschermde ongewervelde dieren aangetoond of te verwachten binnen het plangebied;

Vrijstelling en mitigerende maatregelen

- Het aanvragen van ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk;
- Om verstoring van broedvogels te voorkomen dient het kappen en rooien van bomen/ bosschages en bouwrijp maken van de grond buiten de periode van 15 maart tot 15 juli plaats te vinden;
- Negatieve effecten op vleermuizen worden niet verwacht omdat de aanwezige vliegroute behouden blijft, er geen belangrijk foerageergebied verloren gaat en omdat de bebouwing als potentiële verblijfplaats gehandhaafd blijft. Wordt er wel gesloopt dan is, voorafgaand aan de sloop, gericht vleermuisonderzoek vereist. De periode mei tot en met september is hiervoor geschikt.
- Voor de in het plangebied voorkomende beschermde zoogdieren wordt als belangrijkste mitigerende maatregel fasering in tijd genoemd. Schade is –indien de planning van activiteiten dit toelaat – te minimaliseren door het bouwrijp maken van het plangebied zoveel mogelijk uit te voeren in de periode augustus – februari, waarbij de maanden september en oktober de voorkeur hebben;
- Schade aan overwinterende amfibieën is te minimaliseren door de werkzaamheden op overwinteringslocaties buiten de periode van november tot maart uit te voeren.

Voor een compleet overzicht van de conclusies en aanbevelingen (inclusief enkele suggesties) zie hoofdstuk 4.

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van de gemeente Wierden heeft Ecogroen Advies een ecologisch onderzoek uitgevoerd in een gebied ten noorden van de kern Enter. Het onderzoek is uitgevoerd vanwege de beoogde herinrichting van het terrein ten behoeve van woningbouw.

Voorliggend rapport beschrijft de consequenties van de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen op beschermde dier- en plantensoorten in de Flora- en faunawet en op gebiedsgericht natuurbeleid.

1.2 Algemene opzet

Het onderzoek is gebaseerd op een drietal veldonderzoeken en informatie uit beleidsdocumenten en databanken (zie Geraadpleegde bronnen).

Er zijn twee sporen gevolgd:

- Ten eerste is in kaart gebracht welk gebiedsgericht beleid uitwerking heeft in het gebied (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het gebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 3).

Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en beperkingen met betrekking tot de beoogde ruimtelijke ingreep in het plangebied, is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het gebied voorkomen of kunnen voorkomen.

Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten en welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) en compenserende maatregelen nodig zijn om eventueel tot een ontheffingsverlening in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet te kunnen komen (hoofdstuk 4).

Als toetsingskader is de huidige werking van de Flora- en faunawet toegepast, dus inclusief de belangrijke wetwijziging die sinds 23 februari 2005 van kracht is (zie onderstaand tekstvak).

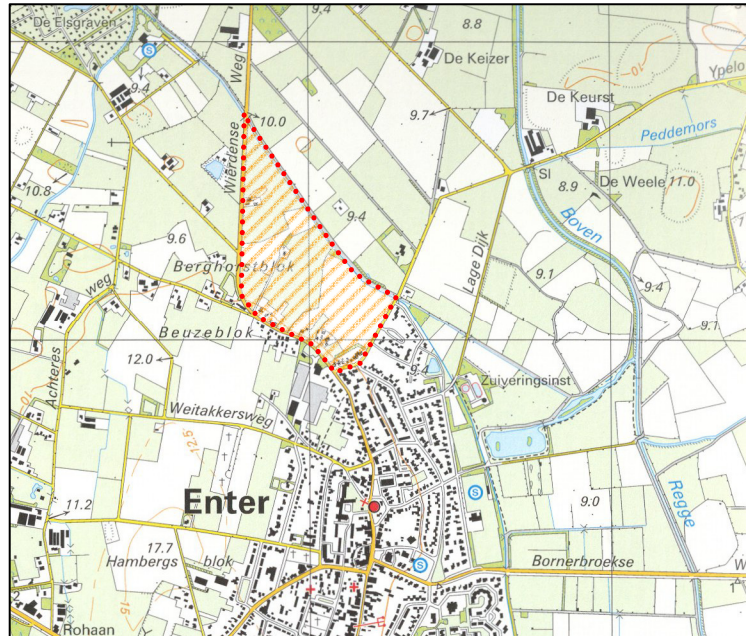
Wetsaanpassing

Per 23 februari jl. is een wijziging van de Flora- en faunawet van kracht geworden waardoor voor een groot aantal algemeen voorkomende beschermde soorten geen ontheffing meer noodzakelijk is (Wijzigingsbesluit AMvB Artikel 75). Daarnaast zal voor een aantal andere soorten ontheffing verkregen kunnen worden indien de uitvoerder voldoet aan een bepaalde gedragscode. Overigens blijft het strikte regime ten aanzien van onder andere broedvogels en vleermuizen van kracht.

1.3 Situatie

Begrenzing van het plangebied

De onderzoekslocatie is gesitueerd ten noorden van de kern Enter (figuur 1). De Wierdense weg vormt de westgrens, het water van de Entergraven de oostgrens.

Figuur 1: ligging van de onderzoekslocatie ten noorden van de kern Enter

De locatie bestaat uit een afwisseling van gras- en akkerland. Lokaal zijn langs de perceelranden en de Wierdense weg enkele bosjes en singels aanwezig. De Entergraven en een complex tuinvijvers zijn de enige permanente waterpartijen.

Aard en planning van de ruimtelijke ingreep

Het plangebied zal opnieuw ingericht worden als woongebied, waarbij naar schatting 250 à 300 woningen zullen worden gerealiseerd. De precieze inrichting is nog niet bekend en zal onder meer worden afgestemd op de uitkomsten van voorliggende rapportage. De huidige bebouwing en de Entergraven zullen worden gehandhaafd.

2 GEBIEDSGERICHT NATUURBELEID

2.1 Europese Habitatrichtlijngebieden

In de nabijheid van het onderzoeksgebied bevinden zich geen Habitatrichtlijngebieden. Habitatrichtlijngebied 'De Borkeld' ligt op een afstand van ruim 3,5 kilometer. De Borkeld kwalificeert zich voor soortenrijke, heischrale graslanden op met name arme bodems van berggebieden. Het gebied fungeert als belangrijk habitat voor Jeneverbes.

- *Gezien de afstand, de tussenliggende barrières (snelweg A1) en de aard van de beoogde ingrepen zijn, als gevolg van de realisatie van de ruimtelijke ingrepen, geen significante effecten op de natuurwaarden van het habitatrichtlijngebied te verwachten.*

2.2 Europese Vogelrichtlijngebieden

In de directe omgeving van het onderzoeksgebied bevinden zich geen Vogelrichtlijngebieden. De Sallandse Heuvelrug ligt op een afstand van meer dan 7 kilometer van het plangebied en is aangewezen onder zowel de Habitatrichtlijn als de Vogelrichtlijn.

Het Vogelrichtlijngebied is van groot belang als broed-, foerageer-, overwinterings- en/of rustgebied en kwalificeert zich vanwege Korhoen, Nachtzwaluw en Roodborsttapuit. Het plangebied vormt geen geschikt leefgebied voor genoemde soorten.

- *Externe werking met significant negatieve effecten op de kwalificerende vogelsoorten zijn niet te verwachten door de grote afstand tot het plangebied en de aard van de locatie.*

2.3 Beschermde Natuurmonumenten

Het plangebied ligt niet in of nabij een beschermd natuurmonument. Dichtstbijzijnde natuurmonumenten 'Twickel' en 'Weldam' liggen beide op een afstand van ruim 12 kilometer.

- *Gezien de grote afstand tot het plangebied en de tussenliggende barrières zullen de kenmerken van deze natuurmonumenten niet aangetast worden.*

2.4 Provinciaal beleid

Provinciale ecologische hoofdstructuur (PEHS)

Het onderzoeksgebied valt niet onder de Ecologische Hoofdstructuur. Het gebied ten oosten van de Entergraven, gesitueerd rondom de Boven Regge, behoort wel tot de PEHS (zie figuur 2). De actuele natuurwaarden zijn ter hoogte van het plangebied beperkt, maar de PEHS-status van dit gebied geeft het een specifieke bescherming en ingrepen die de wezenlijke kenmerken of waarden ervan aantasten worden niet toegestaan (zie onderstaande tekst).

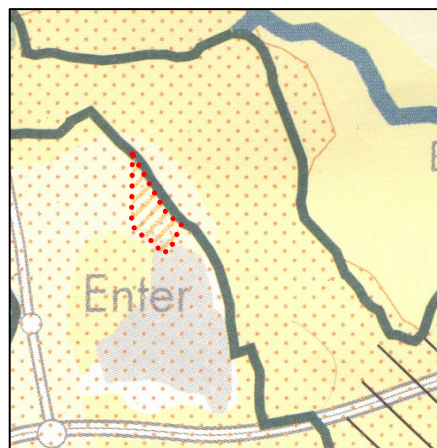
“Basis voor de bescherming van de PEHS is de geldende zonering. Aanvullend daarop geldt als generiek ruimtelijk beleid voor de PEHS: het handhaven van de rust en het tegengaan van verstoring en versnippering door het weren van grootschalige nieuwe ontwikkelingen (woningbouw, industrieterrein, grootschalige recreatiebedrijven, infrastructuur en dergelijke).”

(uit: Streekplan 2000+, §4.2.3.3. 'Natuur')

Uit bovenstaande valt te concluderen dat in het geval van de beoogde woningbouw op de locatie het 'handhaven van de rust en het tegengaan van verstoring en versnippering...' de meest relevante randvoorwaarden zijn die getoetst dienen te worden.

Met betrekking tot het '**handhaven van de rust en tegengaan van verstoring**' kan gesteld worden dat de realisatie van woningen ten westen van de Entergraven op zich geen directe effecten heeft op de Provinciale ecologische hoofdstructuur. Wel dienen uitstralende effecten van het gebruik en van geluid en licht te worden beschouwd. Gedacht kan worden aan verstoring door licht en geluid, maar ook een fysieke beïnvloeding door een toenemend menselijk gebruik zijn niet uit te sluiten wanneer het PEHS-gebied als uitloopgebied gebruikt gaat worden.

Met betrekking tot '**het tegengaan van versnippering**' kan geconcludeerd worden dat de geplande woningbouw geen barrière voor planten- of diersoorten opwerpt die gebruik maken van de Ecologische hoofdstructuur rondom de Boven Regge.

Figuur 2: ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van de PEHS (gebied tussen de dikke groene lijnen). Kaartbron: integratiekaart ruimte, water en milieu van Provincie Overijssel, 2000.

Omdat de PEHS dichtbij het plangebied ligt, verdient het aanbeveling rekening te houden met mogelijke schadelijke uitstralende effecten. Er zijn een aantal maatregelen denkbaar die de verstoring op het PEHS-gebied kunnen beperken:

- Een zorgvuldige zonering. De strekking hiervan moet zijn dat de 'minst verstorende' activiteiten worden geconcentreerd langs de Entergraven. Dit kan bijvoorbeeld door groenvoorzieningen of tuinen langs dit water te concentreren. De ecologische waarde van de Entergraven¹ kan worden vergroot door een verbrede natuuroever aan te leggen;
- Zorgvuldige inpassing. Door een lage singel langs de Entergraven aan te planten, met bij voorkeur gebiedseigen beplanting, worden uitstralende effecten van met name licht weggenomen. Ook bij de inrichting bestaat de mogelijkheid om eventuele lichtverstoring op de omgeving te beperken. Verlichting op het terrein dient daarom selectief te worden toegepast, zodat alleen het te verlichten object wordt verlicht;
- Zorgvuldig gebruik. De Entergraven vormt een soort natuurlijke barrière tussen het de beoogde woningbouwlocatie en het PEHS-gebied. Deze barrière kan worden benut om te sturen op een eventueel toenemende recreatieve uitloop van het woongebied naar het PEHS gebied. Recreatieve uitloop naar het PEHS gebied kan worden toegestaan voor zover niet strijdig met de natuurdoelstelling.

→ *De beoogde plannen vormen geen bedreiging voor het functioneren van de PEHS. Er is wel aandacht gevraagd voor uitstralende effecten van onder meer licht en geluid. Dit vraagt een zorgvuldige zonering, inpassing en gebruik.*

Natuur buiten de EHS

Het onderzoeksgebied heeft volgens de natuurinformatiekaart B uit het 'Streekplan Overijssel 2000+' geen betekenis als 'weidevogelgebied' of 'ganzengebied' en/of gebied voor andere wintergasten'

→ *Een aantasting van door de provincie Overijssel als zodanig aangemerkte gebieden met belangrijke natuurwaarden buiten de EHS is zodoende niet aan de orde.*

¹ Op dit moment heeft de Entergraven steile taluds, waardoor de ecologische potenties van de watergang beperkt zijn. Bovendien vinden er ongezuiverde lozingen plaats.

3 FLORA EN FAUNA VAN HET ONDERZOEKSGBIED

3.1 Methode

Het onderzoeksgebied is op 5 januari, 6 mei en 6 juli 2005 bezocht. Daarbij zijn voor zover mogelijk de volgende soortgroepen geïnventariseerd: hogere planten, zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen en ongewervelden (met name mieren, vlinders en libellen). Er is bovendien zorgvuldig gekeken naar mogelijk aanwezige soorten op basis van terreinkenmerken en verspreidingsgegevens (zie: 'Geraadpleegde bronnen').

Op basis van de verzamelde informatie is een goed beeld verkregen van de soortensamenstelling in het terrein en de directe omgeving daarvan.

Hieronder worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het onderzoeksgebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten (zie ook soortenlijst bijlage I en de inventarisatiekaarten in bijlage II). De relevante soorten worden in de onderstaande tekst kort toegelicht.

3.2 Flora en vegetatie

Beschermde flora en flora van de Rode Lijst

Er één beschermde plantensoort aangetroffen, namelijk Kleine maagdenpalm. Deze soort werd aangetroffen in een perceelrand aan de zuidzijde van het plangebied. De bodemgesteldheid ter plekke komt niet overeen met de natuurlijke standplaats van deze soort: leem- en lösshoudende grond of krijtverweringsplaatsen.

De Kleine maagdenpalm zal mogelijk verdwijnen bij de herinrichting van het terrein, maar omdat het een gekweekt exemplaar betreft is er voor het vergraven van de groeiplaats geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk ('Vrijstelling voor gekweekte planten behorende tot een inheemse beschermde plantensoort; Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, artikel 9'). Bovendien valt de soort onder aan laag beschermingsregime en geldt vanuit dit perspectief eveneens automatisch een vrijstelling.

Ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet en het verrichten van compenserende en mitigerende maatregelen is voor flora niet aan de orde.

Vegetatie

Op basis van de aangetroffen soortensamenstelling meerder ecologische groepen te onderscheiden. De meest kenmerkende zijn:

1a 'Planten van voedselrijke akkers' (o.a. Perzikkruid, Gewone melkdistel, Klein kruiskruid, Harig knopkruid, Paarse dovenetel en Vogelmuur)

1e 'Planten van voedselrijke ruigten' (o.a. Speerdistel en Kweek)

1g 'Planten van humeuze ruigten' (o.a. Ridderzuring, Bijvoet en Boerenwormkruid)

2a 'Planten van storingsmilieus' (o.a. Kruipende boterbloem, Pitrus en Witte klaver)

4c 'Planten van voedselrijke oevers' (o.a. Rietgras, Gele waterkers en Gele lis)

4d 'Planten van natte ruigten' (o.a. Gewone smeerwortel)

5 'Planten van vochtige en natte bemeste graslanden' (o.a. Witbol, Gewoon duizendblad, Rode klaver, Smalle weegbree, Kropaar, Kruipende boterbloem, Paardenbloem, Veldzuring, Gewone hoornbloem, Gewone margriet en Zachte dravik)

6b/d 'Planten van droge graslanden' (o.a. Gewoon biggenkruid, Sint-Janskruid, Schapenzuring en Akkerhoornbloem)

8b 'Planten van voedselrijke zomen' (Grote brandnetel, Gewone bereklauw, Zevenblad, Fluitenkruid, Hop en Kleefkruid)

3.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Tijdens een gericht vleermuizenonderzoek op 6 juli jl. zijn op en langs de randen van het gebied drie soorten vleermuizen aangetroffen, namelijk Rosse vleermuis, Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger (bijlage I en II).

Vaste verblijfplaatsen

Van geen van de bovenstaande soorten zijn vaste verblijfplaatsen in het onderzoeksgebied aangetroffen. De meeste bomen zijn bovendien ongeschikt vanwege het ontbreken van geschikte spleten of holten. De aanwezige bebouwing vormt wel een potentiële verblijfplaats, maar blijft behouden.

Vliegroutes

Vanuit het noorden vormt de Wierdense weg een vliegroute voor Gewone dwergvleermuis. Verder zijn geen vliegroutes aangetoond. De vliegroute langs de Wierdense weg blijft behouden.

Foeragerende vleermuizen

In het onderzoeksgebied zijn drie foeragerende vleermuissoorten aangetroffen, namelijk de Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis. Vanwege het tamelijk open karakter van de locatie wordt de waarde als foerageergebied voor vleermuizen beperkt geacht. Zeer waarschijnlijk zal de komst van een woonwijk de situatie voor vleermuizen aanzienlijk doen verbeteren. Wel wordt het aangeraden om zoveel mogelijk bestaande groenelementen, in de vorm van singels, in te passen in het herinrichtingsplan. Ook het creëren van nieuw groen zal op lange termijn gunstig zijn voor de foeragemogelijkheden van vleermuizen.

Als gevolg van de plannen zijn geen negatieve effecten op de aanwezige vleermuizen te verwachten en een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet en het verrichten van compenserende en mitigerende maatregelen is voor vleermuizen niet aan de orde.

Overige zoogdieren

Binnen het onderzoeksgebied zijn vaste verblijfplaatsen van beschermde landzoogdieren als Bosmuis, Huisspitsmuis, Dwergspitsmuis, Dwergmuis, Rosse woelmuis, Tweekleurige bosspitsmuis, Veldmuis, Aardmuis, Wezel, Bunzing, Egel, Konijn, Haas, Mol en Woelrat aangetoond en of te verwachten. Ook niet beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet, als Bruine rat en Huismuis, zijn er te verwachten.

Door realisatie van de plannen kunnen deze soorten vaste verblijfplaatsen verliezen. Voor alle genoemde soorten geldt automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen 9 t/m 12 uit de Flora- en faunawet indien sprake is van ruimtelijke ontwikkelingen (zie ook wettelijk kader bijlage III).

Schade aan deze zoogdieren kan geminimaliseerd worden door het plangebied bouwrijp te maken buiten de voortplantingsperiode (maart tot augustus).

3.4 Broedvogels

In het plangebied zijn vooral algemeen voorkomende, beschermde broedvogelsoorten aangetroffen (bijlage I). Verder zijn enkele broedvogels van de Rode Lijst in het plangebied waargenomen. Het betreft hier de soorten

Huismus, Boerenzwaluw en Patrijs. Daarnaast zijn braakballen van Steenuil aangetroffen en is Spotvogel aangetroffen ten zuiden van de planlocatie.

'Rode lijst status gevoelig'

Huismus, Boerenzwaluw en Spotvogel zijn soorten met de Rode Lijst status 'gevoelig'. Huismus broedt in de bebouwing langs de Wierdense weg.

Boerenzwaluw broedt in een kleine veeschuur. Spotvogel, een soort van open loofbos, parken en tuinen is alleen gezien in een bosstrook op de rand met de kern Enter

'Rode Lijst status kwetsbaar'

De Patrijs en Steenuil zijn beide soorten met de Rode Lijst status kwetsbaar. Patrijs heeft een voorkeur voor open velden en akkerland met lokaal struikgewas. Deze soort nestelt op de grond in dicht struikgewas. Steenuil heeft een voorkeur voor extensief gebruikte graslanden en andere kleinschalige agrarische gebieden, waarbij de aanwezigheid van heggen, houtwallen en bomenrijen van groot belang is. Steenuil broedt in hopen en binnen het plangebied mogelijk in de bebouwing langs de Wierdense weg.

Verwachte effecten

Als gevolg van de ingrepen zal broedgebied van een aantal algemene vogelsoorten als Heggenmus, Pimpelmees, Tjiftjaf, Holenduif, Vink, Winterkoning, Roodborst en Zwartkop verloren gaan. Het betreft in deze regio relatief algemeen voorkomende soorten, waarvoor in de omgeving van het plangebied voldoende uitwijkmogelijkheden aanwezig zijn in bijvoorbeeld bossen en bosranden. De gunstige staat van instandhouding van deze soorten komt hierdoor niet in gevaar en bovendien kunnen veel soorten zich ook prima in een groene bebouwde omgeving vestigen

De broedlocaties van Rode Lijst-soorten Huismus, Steenuil en Spotvogel blijven behouden. De biotoopkwaliteit voor soorten als Boerenzwaluw, Patrijs en Steenuil, allen gehecht aan agrarische gronden, zal echter wel achteruit gaan. Overwogen kan worden om elders, bijvoorbeeld in het PEHS gebied ten oosten van de Entergraven, gerichte maatregelen te nemen ten behoeve van deze soorten.

Omgaan met (broed)vogels

Wat betreft de juridische bescherming is er geen onderscheid tussen een algemene vogelsoort of een soort van de Rode lijst². Het is niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor verbodsbepalingen ten opzichte van broedvogels. Er mogen derhalve geen activiteiten worden ondernomen op locaties waar nesten of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de vogels aanwezig zijn. Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen gefaseerd te worden door uitvoering in de periode voor 15 maart en na 15 juli. Zo dient het verwijderen van de beplanting buiten de periode 15 maart- 15 juli plaats te vinden.

De aanlegwerkzaamheden hoeven niet perse voor het broedseizoen te worden afgerond op voorwaarde is dat er geen broedgelegenheid ontstaat voor bijvoorbeeld de opportunistische soorten Scholekster en Oeverzwaluw. Hieronder enkele aanbevelingen om het gebied extra onaantrekkelijk te maken voor broedvogels:

- creëer geen steilwanden waarin Oeverzwaluw kan nestelen;
- voer de werkzaamheden verspreid over het terrein uit;
- plaats verspreid lint/vlaggen;
- voorkom het ontstaan van ruigtestroken.

² De Rode Lijst brengt kwetsbare groepen voor het voetlicht. Het hoofdprobleem is meestal aantasting van specifiek leefgebied. De Rode Lijst is voor natuurbeheerders een belangrijk instrument om gerichte keuzes te maken voor beschermingsactiviteiten, het sturen van beleid en het plannen van beheer.

3.5 Amfibieën en reptielen

Amfibieën

In het plangebied zijn twee licht beschermde amfibieënsoorten aangetroffen, namelijk de Bruine kikker en Gewone pad, beide in de omgeving van Entergraven.

De Entergraven blijft behouden waarmee het voortplantingswater van deze soorten behouden blijft. Potentieel overwinteringsgebied kan wel verloren gaan als gevolg van het bouwrijp maken van het plangebied. Effecten op overwinterende amfibieën kunnen geminimaliseerd worden door het bouwrijp maken van het plangebied uit te voeren buiten de overwinteringsperiode (november-februari) van de aangetroffen amfibieënsoorten.

Voor schade aan algemeen voorkomende, beschermde amfibieën als Bruine kikker en Gewone pad geldt overigens automatisch een vrijstelling van de verbodsartikelen 9 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Het aanvragen van ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet en het verrichten van compenserende/ mitigerende maatregelen is hier voor amfibieën daarom niet aan de orde.

Reptielen

Er zijn geen reptielen aangetroffen in het onderzoeksgebied. Gezien de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens (natuurloket en RAVON) zijn deze ook niet te verwachten.

De aanvraag van ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet en het verrichten van mitigerende en compenserende maatregelen is hier voor reptielen niet aan de orde

3.6 Vissen

Vissen zijn alleen aangetoond in de Entergraven en komen niet voor in het te bebouwen gebied. In de Entergraven zijn drie niet beschermde vissoorten aangetroffen (Riviergrondel, Zeelt en Ruisvoorn).

Omdat de Entergraven behouden blijft, heeft de beoogde woningbouw geen relevante effecten op vissoorten.

3.7 Ongewervelden

In het plangebied zijn geen beschermde insectensoorten of soorten van de Rode Lijsten aangetroffen/ te verwachten. Wel zijn algemeen voorkomende soorten als Oranjetipje, Dagpauwoog en Klein koolwitje in het plangebied aanwezig.

De aanvraag van ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet en het verrichten van mitigerende en compenserende maatregelen is voor insecten niet aan de orde.

4 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

4.1 Gebiedsgericht natuurbeleid

Het plangebied ligt op geringe afstand van de PEHS. Verder ligt het plangebied niet in of in de nabijheid van gebieden met een directe planologische bescherming, zoals Vogel- en Habitatrichtlijngebieden of Beschermden natuurmonumenten. De planlocatie ligt eveneens niet in de invloedssfeer van gebieden die zijn aangewezen vanwege specifieke natuurwaarden buiten de EHS.

Gezien de afstand, de tussenliggende barrières en de aard van de beoogde ingrepen zijn, als gevolg van de realisatie van de ruimtelijke ingrepen, geen significante effecten op de natuurwaarden van het Beschermden natuurmonumenten, Vogel- en Habitatrichtlijngebied te verwachten. De ligging nabij de PEHS vraagt wel een zorgvuldige inpassing en gebruik (zie §2.4).

4.2 Soortenbescherming

De Flora- en faunawet is van kracht en regelt de bescherming van een groot aantal individuele soorten middels een aantal verboden. Bovendien geldt voor een ieder de zorgplicht. Uit het onderzoek komen de volgende zaken naar voren:

- Binnen het plangebied is de licht beschermde plantensoort Kleine maagdenpalm aangetroffen. Het betreft een gekweekt exemplaar;
- De vleermuissoorten Rosse vleermuis, Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger zijn foeragerend aangetroffen. Er zijn geen vaste verblijfplaatsen aangetroffen, maar de aanwezige bebouwing (te handhaven) vormt wel een potentiële verblijfplaats. Vliegroutes bevinden zich langs de Wierdense weg;
- In het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van tal van algemeen voorkomende, licht beschermde zoogdiersoorten te verwachten;
- Naast tal van algemeen voorkomende broedvogelsoorten zijn Huismus, Boerenzwaluw, Patrijs als broedvogels van de Rode Lijst aanwezig en broed mogelijk ook de Rode lijstsoort Steenuil in het plangebied;
- De licht beschermde amfibieënsoorten Bruine kikker en Gewone pad zijn aangetoond;
- Er zijn geen beschermde vissen, reptielen of beschermde ongewervelde dieren aangetoond of te verwachten binnen het plangebied;

Voor schade aan de licht beschermde landzoogdiersoorten, plantensoorten als Kleine maagdenpalm en genoemde amfibieën geldt in voorliggend geval sinds 23 februari jl. automatisch vrijstelling. Het betreft soorten die onder een licht beschermingsregime vallen en waarvoor het aanvragen van ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet niet noodzakelijk is.

Negatieve effecten op vleermuizen worden niet verwacht omdat de aanwezige vliegrouete behouden blijft, er geen belangrijk foerageergebied verloren gaat en omdat de bebouwing als potentiële verblijfplaats gehandhaafd blijft. Wordt er wel gesloopt dan is, voorafgaand aan de sloop, gericht vleermuisonderzoek vereist. De periode mei tot en met september is hiervoor geschikt.

Schade aan broedvogels dient te allen tijde te worden voorkomen. Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen te worden uitgevoerd in de periode voor 15 maart of na 15 juli.

Suggesties

- Schade aan de licht beschermde kleine landzoogdieren kan geminimaliseerd worden door het plangebied bouwrijp te maken buiten de voortplantingsperiode (maart tot augustus);
- Schade aan overwinterende amfibieën is te minimaliseren door de werkzaamheden op overwinteringslocaties buiten de periode van november tot maart uit te voeren;
- In de te realiseren nieuwbouw kunnen kleine bouwkundige aanpassingen voor vleermuizen van grote positieve betekenis zijn. Ideeën zijn: het openlaten van kleine ruimte tussen spouwen of het aanbrengen van holten (beide voor slaapplaatsen);
- Ten behoeve van kritische vogels als Patrijs en Steenuil zijn gerichte maatregelen denkbaar in het PEHS gebied dat gelegen is ten oosten van de Entergraven;
- Gedurende de werkzaamheden (bijvoorbeeld bij een onderbreking in de zomer) dient verruiging van het terrein met vegetatie te worden voorkomen. Bepaalde diersoorten worden namelijk door een verruigd landschap aangetrokken en kunnen daardoor voor problemen zorgen;
- Voor veel dieren zou het gunstig zijn als in de eindsituatie sprake is van een structuurrijke opgaande heesterbegroeiing waarbij duidelijk ook een onderbegroeiing tot op de grond aanwezig is (nu niet het geval);
- Een idee is om struiken en bomen niet alleen op hun esthetische voorkomen te selecteren maar ook op hun ecologische betekenis. Dit kan veelal ook samen op gaan. Bijvoorbeeld door bij de struikkeuze gebruik te maken van zowel bladhoudende als bladverliezende struiken als struiken met doornen en stekels, struiken met verschillende bloeitijden, botanische rozen (stuifmeel voor hommels, bottels voor vogels), inheemse liaanplanten zoals Klimop en Kamperfoelie) en inheemse naaldhoutsoorten in verband met beschutting in de winter.

5 GERAADPLEEGDE BRONNEN

Broekhuizen S. *et al.* (1992). *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. Stichting Uitgeverij KNNV.

Groenloket Overijssel (www.geoide.nl)

Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

Nöllert, A. & C. Nöllert (2001). *Amfibieëngids van Europa*. Tirion Uitgevers BV, Baarn.

Natuurloket (www.natuurloket.nl)

Provincie Overijssel (www.prv-overijssel.nl)

RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland. (www.ravon.nl)

SOVON Vogelonderzoek Nederland (2002). *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998 tot 2000*. – Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey–Nederland, Leiden.

Sparreboom, M. (red) (1981). *De amfibieën van Nederland, België en Luxemburg*. AA Balkema, Rotterdam.

BIJLAGEN

BIJLAGE I: SOORTENLIJST

Soort	Terreingebruik	Locatie	Status
> FLORA			
Kleine maagdenpalm	Aanwezig	perceelrand	FFW-laag
> ZOOGDIEREN			
Gewone dwergvleermuis	Foeragerend en vliegroute	Vliegroute langs Wierdense weg	FFW – hoog/ HR IV
Laatvlieger	Foeragerend	Langs randen	FFW – hoog/ HR IV
Rosse vleermuis	Foeragerend	Langs randen	FFW – hoog/ HR IV
Bosmuis	Voortplantend	Ruigte en singels	FFW – laag
Huisspitsmuis	Voortplantend	Ruigte en singels	FFW – laag
Dwergspitsmuis	Voortplantend	Ruigte en singels	FFW – laag
Dwergmuis	Voortplantend	Ruigte en singels	FFW – laag
Rosse woelmuis	Voortplantend	Ruigte en singels	FFW – laag
Tweekleurige bosspitsmuis	Voortplantend	Ruigte en singels	FFW – laag
Veldmuis	Voortplantend	Grasland	FFW – laag
Aardmuis	Voortplantend	Verspreid	FFW – laag
Wezel	Voortplantend	Verspreid	FFW – laag
Bunzing	Voortplantend	Verspreid	FFW – laag
Egel	Voortplantend	Ruigte	FFW – laag
Konijn	Voortplantend	Ruigte en singels	FFW – laag
Haas	Voortplantend	Verspreid	FFW – laag
Mol	Voortplantend	Verspreid	FFW – laag
Woelrat	Voortplantend	Rond Entergraven	FFW – laag
> (BROED)VOGELS			
Patrijs	Voortplantend	Akker	FFW – middel/ RL
Steenuil	Mogelijk voortplantend	Bebouwing	FFW – middel/ RL
Spotvogel	Voortplantend	(Buiten plangebied)	FFW – middel/ RL
Huismus	Voortplantend	Bebouwing	FFW – middel/ RL
Boerenwaluw	Voortplantend	Schuur	FFW – middel/ RL
Heggenmus	Voortplantend	Bosschages	FFW – middel
Meerkoet	Voortplantend	Entergraven	FFW – middel
Waterhoen	Voortplantend	Entergraven	FFW – middel
Pimpelmees	Voortplantend	Bosschages	FFW – middel
Spreeuw	Voortplantend	Bosschages	FFW – middel
Tjiftjaf	Voortplantend	Bosschages	FFW – middel
Holenduif	Voortplantend	Bosschages	FFW – middel
Houtduif	Voortplantend	Bosschages	FFW – middel
Vink	Voortplantend	Bosschages	FFW – middel
Zwarte kraai	Voortplantend	Bosschages	FFW – middel
Winterkoning	Voortplantend	Bosschages	FFW – middel
Roodborst	Voortplantend	Bosschages	FFW – middel
Zwartkop	Voortplantend	Bosschages	FFW – middel
Koolmees	Voortplantend	Bosschages	FFW – middel
Vlaamse gaai	Voortplantend	Bosschages	FFW – middel

> **AMFIBIEEN EN REPTIELEN**

Bruine kikker	Voortplantend en overwinterend	Entergraven en geschikte schuilplekken	FFW – laag
Gewone pad	Voortplantend en overwinterend	Entergraven en geschikte schuilplekken	FFW – laag

> **VISSEN**

Zeelt	Voortplantend	Entergraven	–
Ruisvoorn	Voortplantend	Entergraven	–
Riviergrondel	Voortplantend	Entergraven	–

> **ONGEWERVELDEN**

Geen relevante soorten

Legenda soortenlijst:

Beschermingsstatus Flora- en faunawet (FFW):

- *Laag:* 'Algemene soorten' waarvoor veelal automatisch vrijstelling geldt;
- *Middel:* 'Overige soorten' waarvoor vrijstelling geldt, mits activiteiten voldoen aan een goedgekeurde gedragscode;
- *Hoog:* Soorten van Bijlage IV HR/ bijlage 1 AMvB artikel 75 FFW, waarvoor alleen onder strikte voorwaarden vrijstelling mogelijk is.

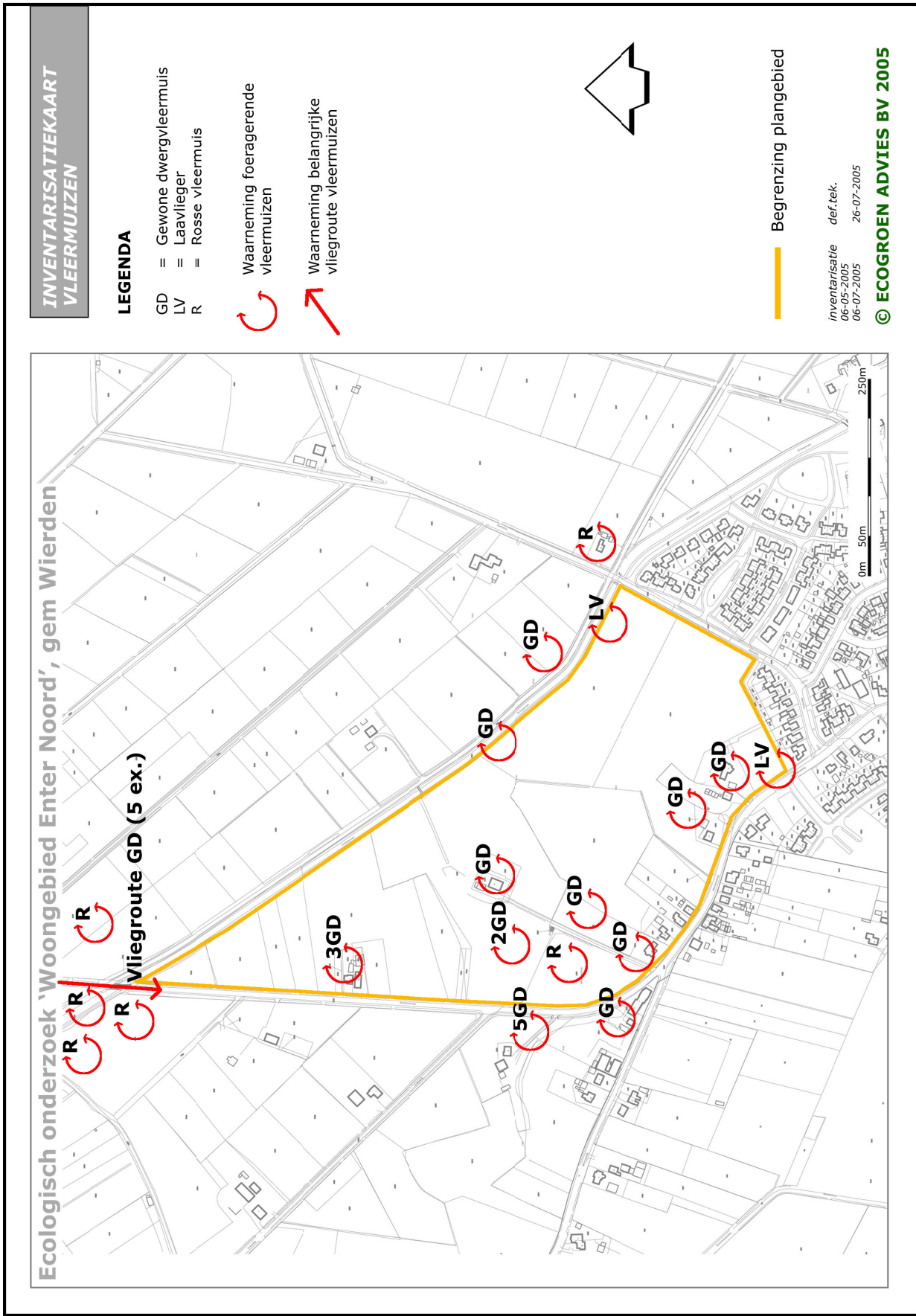
(Broed)vogels:

- Het terreingebruik kan zijn: (mogelijk, waarschijnlijk of zeker) broedend, foeragerend, rustend of overvliegend.

HB IV staat voor een bijlage uit de habitatrichtlijn

RL staat voor de Rode Lijst

BIJLAGE II: INVENTARISATIEKAARTEN

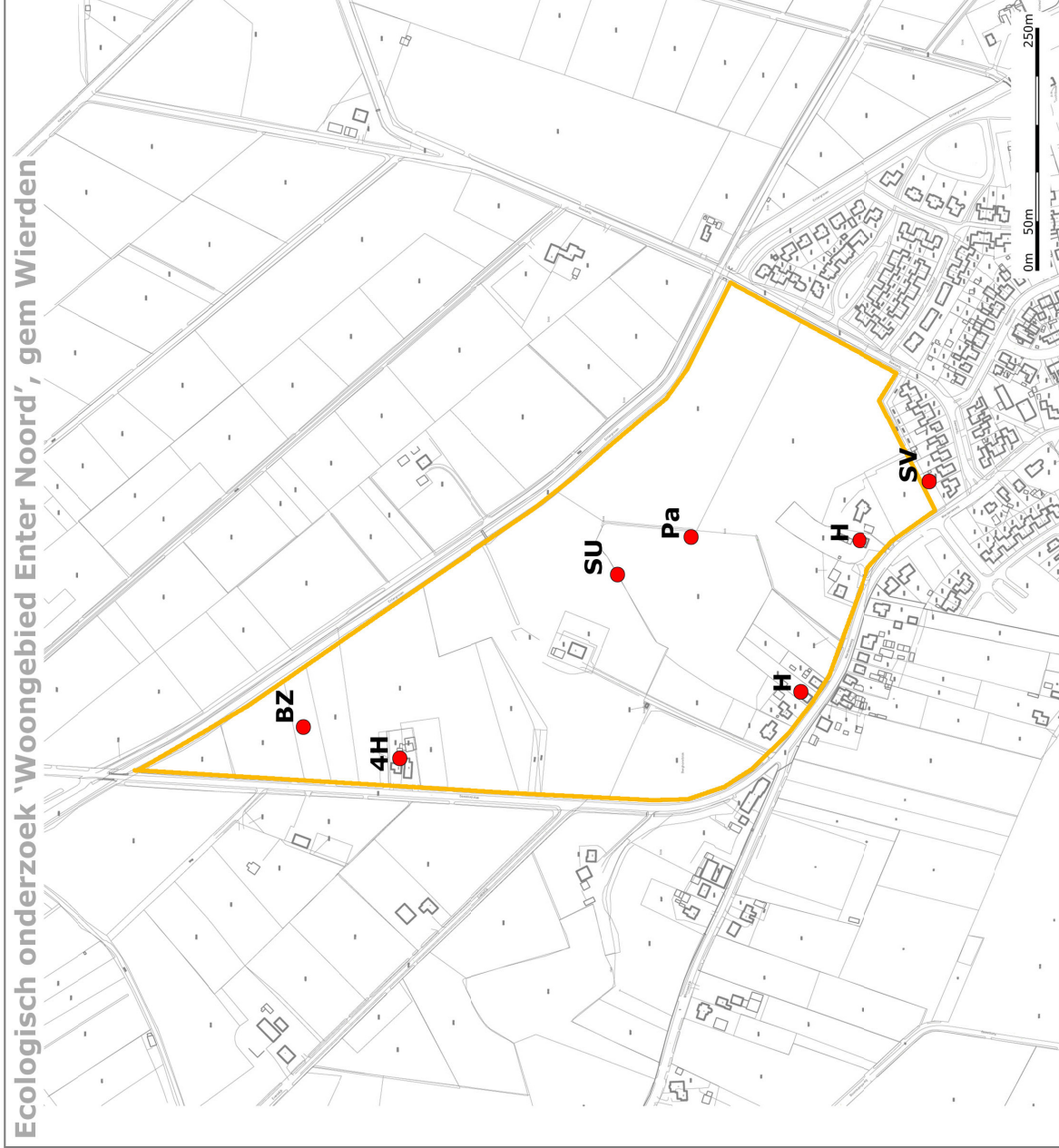
Ecologisch onderzoek 'Woongebied Enter Noord', gem Wierden

**INVENTARISATIEKAART
VOGELS**

LEGENDA

- BZ = Boerenwaluw
- H = Huismus
- Pa = Patrijs
- SU = Steenuil
- SV = Spotvogel

● Waarneming Rode Lijst broedvogels

— Begrenzing plangebied

inventarisatie 06-05-2005
def.tek. 06-07-2005

© **ECOGROEN ADVIES BV 2005**

N.B.: Aangegeven locatie van waarneming Steenuil slaat op de locatie waar braakballen zijn gevonden.

BIJLAGE III: WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Met de Flora- en faunawet (Ffwet) is beoogd een geïntegreerd soortenbeschermingsregime te creëren dat voldoet aan de internationale verplichtingen. Doordat het verkrijgen van ontheffing en vrijstelling slechts mogelijk was onder bepaalde voorwaarden, werd de Flora- en faunawet na de inwerkingtreding al snel als belemmerend ervaren in het maatschappelijke verkeer.

De belemmerende factoren werden met name veroorzaakt, door het afwegingskader, dat ook voor zeer algemeen voorkomende soorten gold als b.v. Mol, Veldmuis, Bosmuis en Konijn. Dit zorgde voor onnodige belemmeringen van werkzaamheden en veel administratieve lastendruk.

Vanaf 23 februari 2005 is een wetwijziging van kracht geworden waarbij de mogelijkheden verruimd zijn voor het verlenen van ontheffing/ vrijstelling van de verbodsbepalingen in het kader van de Ffwet. Dit geldt met name voor de algemeen voorkomende soorten.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Ffwet:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is.
- 5) Een aantal ongewervelden (o.a. insecten, libellen en kevers) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Verbodsbepalingen

De Ffwet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8 van de Ffwet. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12 (zie kader). In hoeverre de verbodsbepalingen van toepassing zijn is afhankelijk van het beschermingsregime waartoe de soort behoort.

Algemene verbodsbepalingen voor beschermde inheemse soorten dieren en planten. Flora- en faunawet, artikelen 8 t/m 12.

Artikel 8:	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9:	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10:	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11:	Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
Artikel 12:	Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Drie beschermingsregimes planten- en diersoorten

Met ingang van het wijzigingsbesluit artikel 75 zijn drie verschillende beschermingsregimes van kracht, afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. In alle gevallen is onverminderd de zorgplicht van toepassing:

'Ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of na te laten.'

1. 'Algemene soorten'

Onder deze groep vallen o.a. alle algemeen voorkomende beschermde zoogdieren, amfibieën en vaatplanten (in totaal 43 soorten). Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor deze soorten voor overtreding van de artikelen 8 t/m 12 van de Ffwet en hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden.

2. 'Overige soorten (gedragscode)'

Onder deze groep vallen een aantal minder algemene soorten (in totaal 101) en vogels. Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor deze soorten voor overtreding van de artikelen 8 t/m 12 van de Ffwet, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van gedragscode. De gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring door de minister van LNV. De gedragscode geeft richtlijnen aan om schade aan de soort te voorkomen of minimaliseren (Artikel 16c wijzigingsbesluit).

Voorheen was nooit vrijstelling mogelijk voor van nature voorkomende vogelsoorten. Nu kan alleen vrijstelling verkregen worden indien:

- sprake is van belang a) t/m d);
- sprake is van onopzettelijk verstoren (artikel 10) in geval van bij de wet genoemde belangen, en er geen wezenlijke invloed (significante effecten) is;
- In geval van belang g), behalve in de periode 15 maart-15 juli.

3. 'Soorten van Bijlage I AMvB Artikel 75 / soorten van Habitatrichtlijn Bijlage IV'

Onder de eerste groep vallen met name soorten die een kwetsbare status hebben (in totaal 37 soorten) en vogels (in geval niet gewerkt wordt met een gedragscode). Ze hebben een vergelijkbare bescherming als soorten van Habitatrichtlijn Bijlage IV.

Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, is voor deze soorten ontheffing van de artikelen 8 t/m 12 van de Ffwet altijd noodzakelijk. De ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

1. er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang³;
2. er is geen alternatief;
3. de activiteiten doen geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

De laatste twee criteria worden in het wijzigingsbesluit samengevat als 'zorgvuldig handelen', waarbij elke vorm van schade aan de soort voorkomen moet worden. Aan alle drie criteria moet gelijktijdig voldaan worden.

Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik, is het niet mogelijk voor artikel 10 van de Ffwet een ontheffing te verkrijgen. Voor de artikelen 8,9 11 en 12 geldt wel een vrijstelling, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

In deze samenvatting zijn alleen de meest relevante onderdelen van de Ffwet vereenvoudigd weergegeven. Voor een volledig begrip wordt verwezen naar de oorspronkelijke wetsteksten (www9.minlnv.nl 'thema Natuurwetgeving'). Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend.

³ a) de bepalingen inzake de gemeenschappelijke markt en een vrij verkeer van goederen van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap; b) de bescherming van flora en fauna; c) de veiligheid van het luchtverkeer; d) de volksgezondheid of openbare veiligheid; e) dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten; f) het voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom, anders dan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren; g) belangrijke overlast veroorzaakt door dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort; h) de uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en in de bosbouw; i) bestendig gebruik; j) de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Rode lijsten

Naast beschermde soorten wordt aandacht besteed aan het voorkomen van soorten van de Rode Lijst. De Minister van LNV heeft ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd⁴. Voor Rodelijst-soorten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Vogel- en Habitatrictlijn (externe werking)

De richtlijngebieden – ook wel Speciale Beschermingszones of SBZ genoemd - worden beschermd op grond van artikel 6 van de Habitatrictlijn. Belangrijk element van artikel 6 is het afwegingskader voor nieuwe activiteiten. Dit afwegingskader bestaat eruit dat nieuwe activiteiten met mogelijk significante gevolgen op hun schadelijkheid voor de natuur moeten worden onderzocht. Voornoemde activiteiten kunnen doorgang vinden als uit een zogenaamde passende beoordeling blijkt dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast. Deze externe werking houdt in dat ook activiteiten buiten een richtlijngebied op hun schadelijkheid moeten worden beoordeeld.

Als uit een passende beoordeling blijkt dat een activiteit natuurlijke kenmerken aantast, mag geen toestemming worden verleend tenzij er geen ander alternatief is, er een dwingende reden van groot openbaar belang is en compenserende maatregelen worden getroffen.

Afhankelijk van de waarde waarvoor een gebied is aangewezen en de mate waarin deze waarde beïnvloed wordt door een bepaalde activiteit is er sprake van een significant effect. Of er daadwerkelijk sprake is van een significant effect is afhankelijk van een groot aantal factoren zoals grootte, ligging van het gebied, de aard en de intensiteit van de activiteit, de afstand tot het gebied en de beschermde waarden van het gebied - de zogenaamde kwalificerende soorten en/of habitats.

Vogelrichtlijngebieden zijn aangewezen als Speciale Beschermingszone wanneer het gebied behoort tot de vijf belangrijkste broedgebieden van een soort van Bijlage I, of als in het gebied minimaal 1% van biogeografische populatie van een bepaalde trekvogelsoort (o.a. ganzen en zwanen) herbergt. Habitatrictlijngebieden kunnen aangewezen zijn voor zowel soorten (in dat geval opgenomen in Bijlage II van de Habitatrictlijn) als habitats.

⁴ Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRC/JZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna